

קורסי אשכול "קיימות וסביבה" תשפ"ד

קורסי אשכול "קיימות וסביבה" – סמסטר א'

מס' / מס' קורס באשכול	שם קורס חדש	שם המרצה	נ"ז	סמ'	מספר קורס אב	חוג אב	יום לימוד	שעות לימוד	תקציר	דרישות
1	משבר האקלים - האתגר הגדול של ימינו	פרופ' שלומית פז	2	א'	201.2026	גיאוגרפיה	ד'	12:15-13:45	<p>שינויי האקלים מוגדרים כאתגר הגדול בן זמננו. ההתחממות הגלובלית והגברת ההקצנה של תופעות מזג אוויר בכל רחבי העולם משפיעות באורח דרמטי על האוכלוסיה האנושית ועל הסביבה הטבעית. ההשלכות מגוונות ומשפיעות על כל תחום – בריאות, כלכלה, תעשייה, חקלאות, חברה, פוליטיקה, אנרגיה, תשתיות, בטחון, אקולוגיה וסביבה ועוד.</p> <p>בצד ההבנה כי המשבר כבר כאן, נדרשות היערכות והתאמה (אדפטציה) של מערכות רבות בדרכים שונות.</p> <p>בקורס נכיר את יסודות מדעי האטמוספירה והאקלים, נלמד על ההבדל בין שינויי אקלים טבעיים (פלאו-אקלים) לאלה של ימינו, נלמד לעומק על משבר האקלים הנוכחי, נכיר ממצאים המוכיחים את קיומו בעולם ובאזורנו, נעסוק בהשלכות הרבות של משבר זה, וכן נלמד על התחזיות לעשורים הקרובים ועל דרכי היערכות ופתרונות אפשריים.</p>	1. נוכחות 2. הגשת עבודת בית בסוף הסמסטר
2	שביל הים - קיימות סביבתית	פרופ' נגה קולינס קריינר	4	א'	201.3604	גיאוגרפיה	ד'	12:15-13:45	<p>פרויקט שביל הים מייצג את ליבת המחקר ואת רוחה של אוניברסיטת חיפה: סביבה-חברה-אדם באמצעות נושאים של קיימות חברתית, כלכלית וסביבתית. בהתאמה, קורס "שביל הים-קיימות סביבתית" ישמש כפלטפורמה בינתחומית, לבחינת מימוש יעדי הפיתוח בר-קיימא של האו"ם. במהלך הקורס, הסטודנט ינתח מקטעים של שביל הים, בהתאמה למודלים ולמושגים השונים שנלמדו</p> <p>בכתה, תוך שימוש בתאוריות וביעדי הפיתוח של האו"ם ואף יעריך תפקודם של אתרים, שבילים, מקטעים לאורך שביל הים מבחינה חברתית, סביבתית, כלכלית ותכנונית. הקורס משלב בין לימוד תיאורטי בכיתה לבין יישום בשטח. הקורס יתנהל כסדנה- כלומר מספר מפגשים מקדימים בכיתה, ימי סיור באזור המחקר לאורך שביל הים, מפגשים עם יזמים, מקבלי החלטות ובעלי עניין בשטח ומפגשי סיכום בו יוצגו עבודות הסיום על ידי הסטודנטים.</p>	א. השתתפות ב-80% מהמפגשים. ב. השתתפות בסידורים בקורס. ג. הגשת 5 תרגילים במהלך הסמסטר. ד. הגשת עבודה מדעית מסכמת (70% מהציון הסופי). ה. הכנת מצגת פרויקט סיכום למפגש האחרון (30% מהציון הסופי).
3	מבוא לסביבה וקיימות	פרופ' שלומית פז	4	א'	201.1106	גיאוגרפיה	ג'	16:15-19:45	<p>הקורס יעסוק ביחסי הגומלין של האדם עם סביבתו - מקום האדם בסביבה אקולוגיה אנושית, משאבי הסביבה, מגמות שינוי בביוספירה ובאטמוספירה, רמת הפגיעה וההפרה של משאבי טבע, פיתוח בר קיימא חקיקה ואכיפה.</p>	1 הגשת תרגילים. פרטים ינתנו במהלך הסמסטר (25% מהציון הסופי). 2. קריאת חובה של פריטים ביב' וגרפיים. הנחיות ינתנו בכיתה. 3. בחנים בכיתה לסיכום פרקי הקורס (75% מהציון הסופי).

<p>10% השתתפות 40% בחנים במודל 50% בחינת מסכמת בבית עד 1,200 מילים</p>	<p>Climate change is the largest environmental threat facing humans and other species that inhabit planet Earth. We are increasingly aware of the causes, impacts, and likelihood of climate change. Yet, recent international meetings on climate change suggest that the nations (and people) of the world are unwilling to take actions on the scale and timeline that most scientists say is needed to avoid the most severe impacts of climate change. In short, the demand for climate action implied by most scientific evidence has not yet been matched by the supply of action from political leaders, policy-makers, and the public. This course will help you understand the climate science, factors that influence progress on this global crisis, and international, national, and local policies that are helping address it.</p>	<p>18:15-19:45 בזום</p>	<p>ד'</p>	<p>יד הנדיב</p>	<p>אין</p>	<p>א'</p>	<p>2</p>	<p>פרופ' רונלד מיטשל</p>	<p>משה ומתן אקלימי (נלמד באנגלית)</p>	<p>195.1800</p>	<p>4</p>
--	---	-----------------------------	-----------	-----------------	------------	-----------	----------	--------------------------	---	-----------------	----------

קורסי אשכול "קיימות וסביבה" – סמסטר ב'

דרישות	תקציר	שעות לימוד	יום לימוד	חוג אב	מספר קורס אב	סמ'	נ"ז	שם המרצה	שם קורס חדש	מס' קורס באשכול	מס'
	<p>בשנים האחרונות נושא שינויי האקלים נכנס לשיח הציבורי בישראל, בציבור בכלל ובמערכת החינוך בפרט. על רקע עליית המודעות לנושא, גובר הצורך להקנות לאנשי חינוך וקהילה ידע אודות הנושא, וכלים להוראתו.</p> <p>משבר האקלים הוא נושא מורכב להוראה. מדובר בנושא סוציו-מדעי המשלב בתוכו הן תכנים מדעיים, והן סוגיות חברתיות, כגון, השפעת האדם על פליטות גזי חממה, אי-צדק אקלימי וחברתי, היבטים כלכליים, פוליטיים, ועוד. כמו כן, בשל העובדה שמדובר בנושא הקרוב לחיי הלומדים והמחנכים, ובשל תחזיות אודות השפעות עתידיות, יש גם מקום להתייחס לנושאים רגשיים שעשויים לעלות בעת עיסוק בנושא. החינוך האקלימי הוא תחום חינוכי מתפתח, שבחלקו הגדול מבוסס על עקרונות ערכיים ופדגוגיים של החינוך הסביבתי. קורס זה יעסוק בנושא שינויי האקלים, ובדרכים להוראה ולמידה שלו במסגרות חינוכיות שונות, בחינוך הפורמאלי והבלתי פורמאלי. הקורס יעסוק במגוון נושאים הקשורים לשינויי האקלים כגון: רקע מדעי אודות אפקט החממה, מה בין התחממות גלובלית לשינויי אקלים, תרומת פעילות האדם לפליטת גזי חממה, דרכים להפחתת פליטות, ודרכים להתמודדות ולפיתוח חוסן אישי וקהילתי. הקורס יילמד בדרכי הוראה מגוונות, בדגש על למידה פעילה, ושיתופית, ופעילויות למידה המשלבות דיונים ביקורתיים, רפלקציה, תקשורת בין אישית, ולמידה התנסותית.</p>	<p>08:30-11:45</p>	<p>ד'</p>	<p>חינוך</p>	<p>313.3130</p>	<p>ב'</p>	<p>2</p>	<p>ד"ר קרן מינץ</p>	<p>חינוך אקלימי</p>	<p>195.1700</p>	<p>5</p>

6	195.4188	קיימות, בריאות וסביבה : יעדים עולמיים (SDGs)	ד"ר מיה נגב	2	ב'	286.4188	בריאות הציבור	ה'	10:15-11:45	<p>הקורס מיועד לתלמידי שנה ג' בלבד.</p> <p>בריאות הציבור ואיכות הסביבה הם בליבת יעדי הפיתוח של האו"ם. קורס זה יתמקד בממשק בין מדיניות ציבורית, בריאות וסביבה בישראל והאיזור, בראי יעדי הפיתוח ותוך למידה מהנעשה בעולם. הקורס עוסק בהבנה וניתוח של סוגיות נבחרות בבריאות וסביבה, אנרגיה, שינוי אקלים וקיימות. מסגרת הקורס היא יעדי הפיתוח של האו"ם בנושאים אלו, בדגש על היעדים הבאים : בריאות טובה (SDG3), אנרגיה נקייה בת-השגה (SDG7), ערים וקהילות מקיימות (SDG11), צריכה וייצור אחראיים (SDG12), אפחות שינוי האקלים והשפעותיו (SDG13).</p> <p>בריאות טובה (SDG3) תבחן דרך מטרות 3.4 ו-3.9. בדגש על ניתוח המצב בישראל בהשוואה לעולם לגבי מחלות כרוניות וקידום בריאות ושלמות, ועל השפעה של כימיקלים וזיהום אוויר על בריאות הציבור. אנרגיה נקייה בת-השגה (SDG7) תבחן באמצעות מטרות 7.1 ו-7.2, הכרת המושג "עוני אנרגטי" והבנת השיקולים החברתיים והכלכליים בייצור אנרגיה ומעבר לאנרגיה מתחדשת, כולל התייחסות לישראל והמזרח התיכון. ערים וקהילות מקיימות (SDG11) ייבחנו דרך תכנון ערים והשפעתו על בריאות פיזית נפשית וחברתית בדרכים ישירות ועקיפות והקשר שלו למדדים 11.2, 11.3, 11.9. צריכה וייצור אחראיים (SDG12) ייבחנו בהקשר של השפעות צריכת מזון ומוצרי צריכה על בריאות הציבור (למשל מטרות 12.3, 12.5). ביעד של אפחות שינוי האקלים והשפעותיו (SDG13) נתעמק במטרה 13.2, ננתח את הדיווח של ישראל על פליטת גזי חממה ונעזר בדוחות מבקר המדינה ופרוטוקולים מדיוני וועדות הכנסת.</p>
7	195.1024	מבוא לגיאוגרפיה אנושית	פרופ' נגה קולנס קריינר	4	ב'	201.1024	גיאוגרפיה	מתקשב		<p>מטרת הקורס היא ניתוח המרחב הגאוגרפי-אנושי, באמצעות הערכה וסינתזה של מדדים, מודלים, מאפיינים ותיאוריות שונות בגאוגרפיה אנושית. הקורס יעסוק בבחינת וניתוח השפעת המאפיינים הדמוגרפיים, חברתיים, עירוניים, פוליטיים, כלכליים, תרבותיים, תיירותיים, תעסוקתיים ותנועות האוכלוסין העולמיות על מרחבים שונים בעולם. הניתוח יערך באמצעות מודלים שונים בתחומי הגאוגרפיה האנושית, ומידע כמותי, מילולי ומרחבי. הקורס יעסוק בסינתזה ואנליזה של כל הגורמים המשפיעים על המרחב העולמי תוך הערכת מגמות עתידות בישראל ובעולם.</p>
8	195.1000	חינוך סביבתי – איך להפוך אוהבי טבע לשומרי טבע?	גב' יונת ריין-ספיר	2	ב'	אשכולות העשרה	ד'	15:16-30:08 2 מפגשי זום ו-3 ימי סיור	<p>בקורס זה נתוודע לנושא שמירת טבע וחינוך סביבתי דרך עבודת רשות הטבע והגנים וכן עבודת ארגוני סביבה ושמירת טבע נוספים. באופן ספציפי יותר, בקורס נבחן האם וכיצד ניתן להפוך את אחדת הטבע המצויה בבסיס הביקור בשטחים פתוחים מוגנים למחויבות עמוקה לשמירה אקטיבית על הטבע, תוך יישום שינוי הרגלים הכרוך בכך. כמו כן, נבין מה התפקיד של חינוך סביבתי ביצירת שינוי התנהגותי ארוך טווח בחברה הישראלית. נושאים אלו ידונו בכיתת הלימוד וכן במהלך סיורים באתרי טבע ומורשת.</p> <p>במרכז הקורס תעמוד המחשבה כי הבנת יחסי הגומלין בין האדם לסביבה היא הליבה של כל פעילות חינוך סביבתי והמפתח להתקדמות לעבר אורח חיים ידידותי לסביבה ומקיים. לצד זאת, נבקש במהלך השיעורים לאתגר הנחות מקובלות וביניהן ההנחה שחיבור של למידה סביבתית עם חוויות ביקור מעצימה את הקשר של הלומדים לנעשה במקום, ויוצרת זיקה חזקה יותר בין התיאוריה ליישום שלה בשטח.</p>	

	<p>בשני העשורים האחרונים חלה התקדמות מרשימה ברמת המודעות הסביבתית של החברה בישראל, דבר הבא לביטוי במספר רב מאוד של התארגנויות מקומיות ושל ארגונים סביבתיים הפועלים בנישות מגוונות. האקטיביזם הסביבתי מבטא לא רק את מידת הלכידות החברתית של קהילה אלא בעיקר את הצורך שלה בנטילת חלק פעיל בעיצוב המרחב הפיזי והזהות האישית והקולקטיבית.</p> <p>במסגרת הקורס נכיר את התיאוריות והגישות הפילוסופיות הסביבתיות העיקריות המשפיעות על האקטיביזם הסביבתי במאה ה-20, מתוך מטרה לגבש "סל פתרונות" לציבור המבקש להכיר את עולם התוכן הסביבתי ולתרגמה לכדי עשייה אפקטיבית. הסדנא מיועדת לתלמידי מדעי החברה בדגש על גאוגרפיה, סוציולוגיה, מדע המדינה, כלכלה, חינוך ועבודה סוציאלית.</p>	<p>4 ימים מרוכזים בתאריכים 27-30 במאי 2024 בכפר עיינות (כולל לינה וכלכלה מלאה)</p>	<p>אין</p>	<p>אשכולות העשרה</p>	<p>ב'</p>	<p>2</p>	<p>ד"ר בני פירסט</p>	<p>עושים קיימות - סדנא לקידום רעיונות סביבתיים</p>	<p>195.1100</p>	<p>9</p>
<p>מבחן אמריקאי המהווה 100% מהציון בסוף הסמסטר.</p>	<p>Religion and environment are two areas that are often viewed as being at odds with each other. For instance, religious individuals have made claims that environmentalism is secular, leftist, and pagan. Secular environmentalists have pointed to religion as being anthropocentric, patriarchal, hierarchical, and an impediment to pro-environmental behavior. Yet, over the past decades we have witnessed the rise of the religious environmental movement. Proponents of this movement have stressed the integral engagement of religion with the natural world and the moral imperative to protect the environment that is motivated by a deep sense of responsibility.</p>	<p>16: 15-17: 45 מפגשי זום</p>	<p>ה'</p>	<p>אשכולות העשרה</p>	<p>ב'</p>	<p>2</p>	<p>ד"ר תנחום יורה</p>	<p>דת וסביבה נלמד בשפה האנגלית</p>	<p>195.1200</p>	<p>10</p>
<p>מטלות מתוקשבות</p>	<p>סביבה וקיימות : אתגרים ופתרונות (מתקשב) הקורס יעסוק במושגי יסוד בסביבה וקיימות (כמו מערכות כדור הארץ, המגוון הביולוגי, שירותי המערכות האקולוגיות), במשברי האקלים והסביבה והשלכותיהם הנרחבות תוך היכרות עם דוגמאות נבחרות ברמה הגלובלית, האזורית והמקומית, וכן בפתרונות אפשריים לתיקון (שמירת טבע, פיתוח בר קיימא, חקיקה סביבתית ועוד). מטרת הקורס היא להנגיש ידע סביבתי לסטודנטים מחוגים מגוונים. הקורס יורכב מהרצאות מקוונות בשיטת MOOC שיועברו ע"י מרצות ומרצים שונים, רובם חברי.ות סגל מביה"ס למדעי הסביבה.</p>	<p>מתקשב</p>		<p>אשכולות העשרה</p>	<p>ב'</p>	<p>2</p>	<p>פרופ' שלומית פז</p>	<p>סביבה וקיימות : אתגרים ופתרונות</p>	<p>195.1900</p>	<p>11</p>

	<p>The 2030 Agenda, of which the Sustainable Development Goals (SDGs) form the core, is a global policy framework that aims at reducing poverty and inequality as well as strengthening sustainable economic and social development by means of establishing a collaborative partnership between state and non-state actors in the global South and North. Based on the principle of universalism, all UN member states committed themselves to implementing the 2030 Agenda. Another outstanding feature of the SDGs is that they are integrated and indivisible. This online course to be taught in English language seeks to attain three specific goals. First, the students will learn how the SDGs came about and how they relate to previous international attempts to attain sustainable development. This discussion will predominantly concentrate on the period subsequent to the publication of the Brundtland Report in 1987 and its definition of sustainable development as the economic, ecological and social development. The second goal is to familiarize students with the concept of cross-sectoral policy integration and policy coherence since Target 17.14 of the SDGs seeks to enhance policy coherence for sustainable development. While policy integration and policy coherence appear reasonable strategies, in reality, it is difficult to pursue integrative or coherent policies. We will review the corresponding literature and identify the opportunities for policy integration as well as the impediments to realizing this approach. Third, the students will prepare case studies on how individual countries seek to put the SDGs into practice by taking into consideration concepts and theories from Human Geography, Public Policy, International Relations, and Sociology.</p>	16: 30-18: 00 מפגשי זום	א'	אשכולות העשרה	ב'	2	פרופ' גילה טוסון	מדדי הקיימות של האו"ם SDG נלמד בשפה האנגלית	195.1300	12
מטלות ובחינה מסכמת	<p>הים מכסה 70% אחוז מפני כדור הארץ. הוא מהווה מרכיב מרכזי במערכת האקלים ובמערכת האקולוגית, ומספק לאדם משאבים הכרחיים כמו אנרגיה, מזון ומי שתייה. קורס זה נועד לספק לתלמידים ידע בין תחומי על מאפייני הסביבה הימית, התהליכים שונים שמתרחשים בה, והכלים המדעיים שמשמשים לחקר ולנטר אותה. כמו כן יילמדו מושגים בסיסיים במדעי הטבע. הקורס הוא קורס מתוקשב שפתוח לכל הסטודנטים באוניברסיטה.</p>	מתקשב		מדעי הים	224.4445	2	ד"ר יואב להן	מבוא למדעי הים	195.4445	13
נוכחות מלאה; הגשת מטלת כתיבה מסכמת	<p>זהו קורס ייחודי ומשותף לסטודנטים של האוניברסיטה העברית ואוניברסיטת חיפה במסגרת פרויקט במימון יד הנדיב. ופתוח לכלל הסטודנטים בשתי האוניברסיטאות. במרכז הקורס עומדות פעולות הקריאה והכתיבה כמרחב של מפגש וכרישום של דיאלוג עם הטבע. בשלושה העשורים אחרונים מתפתחת מגמה חדשה בחקר הספרות המתמקדת ביחסים בין ספרות וסביבה. עוסקת באופנים השונים שבהם הטבע מדומיין על ידי האדם ובאופנים שבהם דמיונות אלה משפיעים על המציאות. הקורס מורכב מחטיבה עיונית של קריאה ועיון בטקסטים מרכזיים בתחום הביקורת הסביבתית ויתקיים בזום וסדנאות שטח בת שלושה ימים מוחף לקמפוס בתנאי פנסיון מלא, במהלכה יתנסו הסטודנטים בלמידה ויצירה, תוך מגע ישיר עם הטבע והתבוננות בו. הקורס מיועד לסטודנטים המעוניינים להעמיק את ידיעותיהם ואת הבנתם בתחום הסביבה ויחסי האדם והטבע ולסטודנטים המעוניינים להתנסות בקריאה ובכתיבה של סוגת "כתיבת טבע".</p>	מפגשי זום בתאריכים 13.6.24 ו- 20.6.24 19: 00-21: 30	ה' ו'	ספרות עברית והשוואתית	122.2763	4	עינת דויד ודרור בורשטיין	סדנת כתיבה וקיימות	195.2763	14

קורסי אשכול "קיימות וסביבה" – סמסטר קיץ

מס' קורס באשכול	מס' קורס חדש	שם המרצה	נ"ז	סמ'	מספר קורס אב	חוג אב	יום לימוד	שעות לימוד	תקציר	דרישות
15	195.2025	שטחים פתוחים	2	קיץ	201.2025	גיאוגרפיה	ג'	19:15-20:45	<p>הקורס יעסוק בערכיות השטחים הפתוחים, תפקודם ומדיניות לשמירתם כנגד הלחצים השונים ברמה העולמית והישראלית. בכלל זה תבחן ההתייחסות למערך השטחים הפתוחים, כמו גם תכניות סטטוטוריות ברמה לאומית ומטרופולינית. המפנה ביחס לשמירת השטחים הפתוחים בישראל, הקרקע החקלאית כנדבך מהותי במארג השטחים הפתוחים, והשינוי האידאולוגי ביחס אליה, ההיבטים החברתיים של השטחים הפתוחים, המרחבים הפתוחים ומערך ההתיישבות בתוכם, הרחבות יישובים על חשבון שטחים פתוחים, החלטות מועצת מינהל מקרקעי ישראל ביחס למערך השטחים הפתוחים והקרקע החקלאית והשלכותיהם, תיירות פנאי ונופש בשטחים הקורס יכול מס' מפגשים פרונטליים, וחלקו יועבר בצורה מתקשבת. פתוחים- הלכה ומעשה (יזמות, אפיונים, ביטויים מרחביים, חברתיים וכלכליים).</p>	נוכחות 80% עבודה מסכמת 20%
16	195.4106	ממדע בדיוני למדע היום : עשרים אלף מיל מתחת לים	2	קיץ	224.4106	מדעי הים	ב'	12:15-13:45	<p>כאשר פורסם הספר עשרים אלף מיל מתחת לים בשנת 1870 המהפכה התעשייתית התבססה היטב וחידושים ופרייקטים גדולים כגון מסילות ברזל חוצות יבשות, השלמת תעלת סואץ, טלגרף, דינמיט, פסטור ועוד מאפשרים נוחות וקישוריות חסרי תקדים . מסתורי העולם נפתרו בזה אחר זה. עם זאת מעמקי האוקיינוס עדיין נותרו בלתי גלויים. בקורס זה נחזור לעולמו הדמיוני של ד"ר ורן בשנות השישים של המאה ה-19, ונשווה את תיאוריו הבדיוניים על העולם שבמעמקי הים לסביבה הימית כפי שאנחנו מכירים אותה היום.</p>	קריאת הספר, בחנים ובחינה סופית